

Till

Direktionen i Räddningstjänsten Väst

För kännedom

Kommunfullmäktige i Varbergs kommun

Kommunfullmäktige i Falkenbergs kommun

Granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Revisorerna i Räddningstjänst Väst har genom vårt sakkunniga biträde genomfört en granskning av ovanstående.

Vi beslutade vid vårt sammanträde den 7 juni 2021 att överlämna rapporten till direktionen samt för kännedom till kommunfullmäktige i Varbergs kommun och kommunfullmäktige i Falkenbergs kommun.

Vår bedömning

Vi bedömer att direktionen för Räddningstjänsten Väst *inte helt* bedriver ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi baserar vår bedömning på genomgången av de kontrollmål vilka redovisas i bifogad revisionsrapport.

Våra rekommendationer är:

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till direktionen för Räddningstjänsten Väst:

- att återkommande arbetsmiljöutbildningar arrangeras för chefer i syfte att hålla arbetsmiljöfrågan levande och aktuell.
- att en ny modell för uppföljning av arbetsmiljöarbetet tas fram.
- att chefernas förutsättningar ses över för att skapa tid och utrymme för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- att en samlad uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker till direktionen avseende arbetsmiljöarbetet samt att direktionen vid behov fattar beslut om åtgärder.
- att direktionen beaktar arbetsmiljöfrågorna i arbetet med den interna kontrollen.
- att i övrigt beakta de synpunkter som framkommit i denna granskning.

I övrigt hänvisar vi till granskningsrapporten som bifogas i bilaga: PwC Revisionsrapport "Granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet".

Räddningstjänsten Väst
Förtroendevalda revisorer

2021-06-07

Vi önskar era kommentarer senast 2021-10-31. Svar skickas till revisionens ordförande; jan.johansson@pol.falkenberg.se

Falkenberg den 7 juni 2021

Jan Johansson
Ordförande

Granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Räddningstjänsten Väst

Juni 2021

Carl- Gustaf Folkesson, projektledare och certifierad kommunal revisor

Cornelia Pethrus, projektmedarbetare

Isabelle Panasco, projektmedarbetare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	6
Iakttagelser och bedömningar	7
Inledning	7
Personalstatistik	7
Finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar för arbetsmiljöarbetet samt efterlevs dessa?	8
Vilka problemområden kopplat till medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö har identifierats samt vilka eventuella åtgärder har vidtagits utifrån detta?	10
Erhåller cheferna ett adekvat stöd för att hantera sitt arbetsmiljöansvar?	12
Vilka åtgärder har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö och är dessa åtgärder tillräckliga?	14
Hur följs medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö upp och vilka eventuella beslut om åtgärder har direktionen fattat?	14
Revisionell bedömning	18
Rekommendationer	18
Bilagor	21

Sammanfattning

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att direktionen för Räddningstjänsten Väst *inte helt* bedriver ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete.

Den samlade revisionella bedömningen baseras på iakttagelser och bedömningar för de för granskningen antagna revisionsfrågorna.

Nedan ses bedömningen för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar för arbetsmiljöarbetet samt efterlevs dessa?

Vi bedömer revisionsfrågan som *uppfylld*.

Vilka problemområden kopplat till medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö har identifierats samt vilka eventuella åtgärder har vidtagits utifrån detta?

Vi bedömer revisionsfrågan som *delvis uppfylld*.

Erhåller cheferna ett adekvat stöd för att hantera sitt arbetsmiljöansvar?

Vi bedömer revisionsfrågan som *delvis uppfylld*.

Vilka åtgärder har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö och är dessa åtgärder tillräckliga?

Vi bedömer revisionsfrågan som *uppfylld*.

Hur följs medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö upp och vilka eventuella beslut om åtgärder har direktionen fattat?

Vi bedömer revisionsfrågan som *delvis uppfylld*.

Rekommendationer

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar önskar vi lämna följande rekommendationer till direktionen för Räddningstjänsten Väst:

- att återkommande arbetsmiljöutbildningar arrangeras för chefer i syfte att hålla arbetsmiljöfrågan levande och aktuell.
- att en ny modell för uppföljning av arbetsmiljöarbetet tas fram.
- att chefernas förutsättningar ses över för att skapa tid och utrymme för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- att en samlad uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker till direktionen avseende arbetsmiljöarbetet samt att direktionen vid behov fattar beslut om åtgärder.
- att direktionen beaktar arbetsmiljöfrågorna i arbetet med den interna kontrollen.
- att i övrigt beakta de synpunkter som framkommit i denna granskning.

Inledning

Bakgrund

En viktig förutsättning för att dels kunna behålla, dels attrahera nya medarbetare och chefer är att arbetsgivaren kan erbjuda en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Arbetsmiljön ska utgöra en naturlig del i den dagliga verksamheten och är en kontinuerlig process med återkommande aktiviteter. Centralt i dessa aktiviteter är undersökning av verksamheten, bedömning av de risker som synliggjorts vid undersökningen, åtgärder för att minska riskerna samt kontroll av att åtgärderna bidragit till en bättre arbetsmiljö. En viktig aspekt för att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska fungera som det är tänkt är att chefer har adekvata förutsättningar för att hantera sitt arbetsmiljöansvar.

De förtroendevalda revisorerna i Räddningstjänsten Väst har utifrån en väsentlighets- och riskanalys valt att granska det systematiska arbetsmiljöarbetet

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att granska om direktionen för Räddningstjänsten Väst bedriver ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar för arbetsmiljöarbetet samt efterlevs dessa?
- Vilka problemområden kopplat till medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö har identifierats samt vilka eventuella åtgärder har vidtagits utifrån detta?
- Erhåller cheferna ett adekvat stöd för att hantera sitt arbetsmiljöansvar?
- Vilka åtgärder har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö och är dessa åtgärder tillräckliga?
- Hur följs medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö upp och vilka eventuella beslut om åtgärder har direktionen fattat?

Revisionskriterier

- Kommunallagen kap 6:3
- Styrdokument inom arbetsmiljöområdet (ex arbetsmiljöpolicy)
- Medarbetarundersökningar
- Affärsplaner och verksamhetsberättelser
- Övriga styrande dokument

Avgränsning

Granskningen är avgränsad till det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Räddningstjänsten Väst. Granskningen avser revisionsåret 2021.

Metod

Granskningen har genomförts med hjälp av intervjuer med direktionens ordförande, förbundsdirektör och stabschef. Intervjuer har även genomförts med fackliga företrädare.

En enkät har skickats ut till samtliga nio chefer med frågeställningar kopplat till arbetsmiljöarbetet. Samtliga chefer har besvarat enkäten.

Granskningen har varit föremål för sakgranskning av de intervjuade.

Iakttagelser och bedömningar

Inledning

I följande avsnitt redovisas de iakttagelser och bedömningar som vi har gjort kopplat till respektive revisionsfråga. I samband med vår granskning har en enkät skickats ut till samtliga nio chefer. Utfallet av enkäten redovisas under respektive revisionsfråga. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning samt rekommendationer.

I bilaga till denna rapport redovisas bakgrundsuppgifter som respondenterna haft att besvara i enkäten i form av antal år som chef samt antal underställda medarbetare.

Personalstatistik

Nedan redovisas personalstatistik från år 2017 till och med år 2020 och är hämtad från Räddningstjänst Väst:s årsredovisning för år 2020:

	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Sjukfrånvaro (%)	7,2	5,6	5,5	5,9
Personalomsättning (%) tillsvidareanst.	11,3	10,4	8,8	8,0

Av tabellen framgår att sjukfrånvaron uppgick till ca 5,5 - 5,9 procent mellan år 2017 till år 2019 för att öka till 7,2 procent för år 2020. Enligt uppgift är denna ökning kopplad till pandemin.

Personalomsättningen har successivt ökat från år 2017 fram till år 2020 med 3,3 procent.

Av årsredovisningen för år 2020 framgår att verksamheten hade 135 tillsvidareanställda medarbetare, vilket är 48 medarbetare färre än vid förra årsskiftet. En anledning till den stora skillnaden är att 53 medarbetare inom Trygghetsteamet distrikt norr gått över till Socialförvaltningen i Varbergs kommun i samband med verksamhetsövergången som skedde den 1 november. Vidare har 21 personer valt att avsluta sin anställning under året varav tre har gått i pension.

Finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar för arbetsmiljöarbetet samt efterlevs dessa?

lakttagelser

I dokumentet *“Arbetsmiljöhandbok- vårt systematiska arbetsmiljöarbete”*, beslutad av skyddskommittén 2020-08-21, redogörs för arbetsmiljömål, rutinbeskrivningar för olika aktiviteter, blanketter och instruktioner samt checklistor inom Räddningstjänsten Väst. Arbetsmiljöhandboken togs fram efter tillsyn från arbetsmiljöverket. Av arbetsmiljöhandboken framgår att direktionen har det yttersta ansvaret för arbetsmiljön.

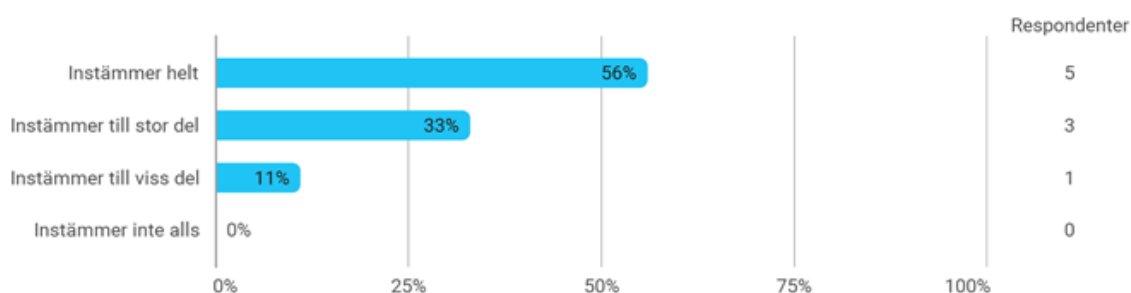
Förbundsdirektörens arbetsmiljöuppgifter framgår av styrdokumentet *“Fördelning av arbetsmiljöuppgifter till förbundsdirektören”*. Där framgår bland annat att förbundsdirektören ansvarar för:

- arbetsmiljölag, förordningar och föreskrifter samt förbundets riktlinjer för arbetsmiljö- och hälsa är kända och används
- upprätta förbundets styrdokument och handlingsplaner för arbetsmiljö samt vid behov genomföra risk- och konsekvensanalyser
- tillse att chefer och övriga arbetsledare har tillräcklig kompetens att utföra uppgifter inom arbetsmiljön
- tillse att befogenheter för cheferna är tillräckligt tydliga för utförandet av uppgifter inom arbetsmiljön
- styra, kontrollera och följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet samt att årlig sammanställning görs
- returnera de arbetsmiljöuppgifter till direktionen, som förbundsdirektören inte har befogenhet att åtgärda

Det finns även beskrivningar framtaget om ansvar och arbetsmiljöuppgifter för verksamhetschefer/stabschefer, enhetschefer samt arbetsledare.

I den enkätundersökning som har genomförts i samband med denna granskning, ställdes frågan om cheferna anser att det finns ett tydligt ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet i sitt uppdrag som chef. Av diagram 1 nedan framgår hur cheferna besvarade frågan:

Diagram 1- Enkät svar "Jag anser att jag har ett tydligt ansvar för det systematiska arbetsmiljöarbetet i mitt uppdrag som chef?"

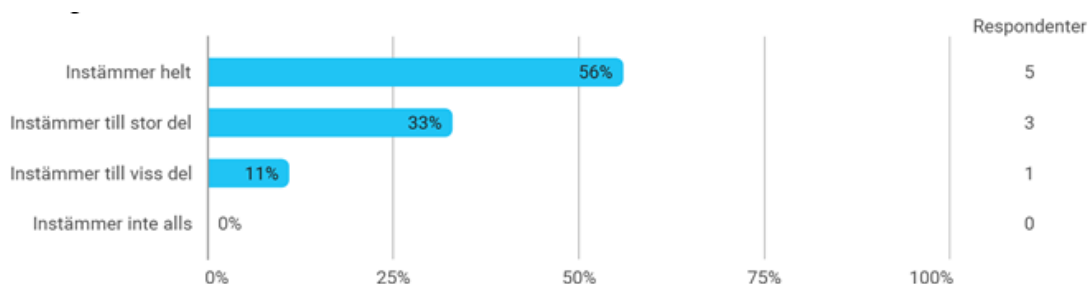

Av diagrammet framgår att 56 procent av respondenterna instämmer helt i att ansvarsfördelningen för det systematiska arbetsmiljöarbetet i uppdraget som chef är tydligt. Medan 33 procent av de svarande instämmer till stor del i påståendet. I övrigt kan noteras att 11 procent av de svarande instämmer till viss del.

Utifrån fritextsvaren i enkäten framgår att det finns policys och riktlinjer gällande ansvarsfördelningen för det systematiska arbetsmiljöarbetet men att det inte alltid överensstämmer med hur frågorna hanteras i praktiken. Även de fackliga företrädarna instämmer i denna synpunkt. De framför även att policys och riktlinjerna inte är allmänt kända i organisationen. Ett problem är också att det upplevs vara svårt att hitta dokumenten på intranätet och att det ställer krav på användaren att man på förhand måste veta var man ska leta någonstans.

I enkätundersökning ställdes en fråga till cheferna om det ansåg att de har god kunskap om de styrande dokument som finns gällande arbetsmiljö. I diagram 2 nedan framgår hur cheferna besvarade frågan:

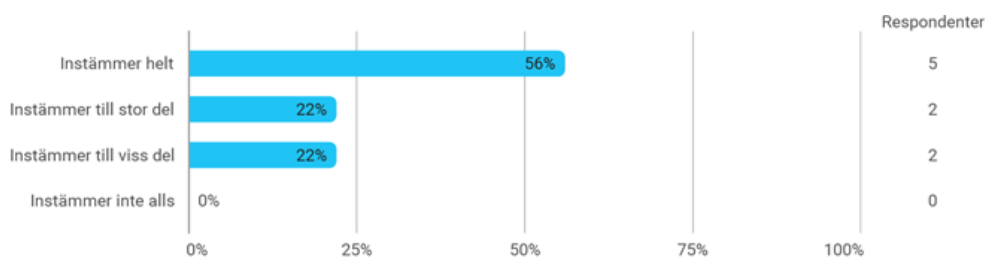
Diagram 2- Enkät svar "Jag bedömer att jag har god kunskap om de styrande dokument som finns gällande arbetsmiljö?"

Utifrån diagrammet går att utläsa att 89 procent av respondenterna instämmer helt eller till stor del om de anser sig att god kunskap om de styrande dokumenten medan 11 procent av respondenterna instämmer till viss del i påståendet.

I enkäten ställdes en fråga om cheferna upplevde att de har goda förutsättningar för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete inom sitt ansvarsområde. I diagram 3 nedan framgår hur svaren fördelade sig:

Diagram 3- Enkät svar "Jag upplever att jag har goda förutsättningar att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete inom mitt ansvarsområde?"

I enkätsvaren svarade 56 procent av respondenterna att de instämmer i påståendet. Medan 22 procent av svarande instämmer till stor del och 22 procent av svarande instämmer till viss del i påståendet. Av fritextsvaren framgår en önskan om utbildningsinsatser för cheferna och en efterfrågan om tydligare/utökad dialog från ledningsgrupp och stab.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Vår granskning visar att det finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar framtagna för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Utifrån enkätsvaren kan vi konstatera att det finns en god kännedom om dokumenten vilket är en förutsättning för att de ska kunna efterlevas. Vår enkät visar att det finns relativt goda förutsättningar för chefer att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete

Vi noterar att det i granskningen framkommit synpunkter på hur arbetsmiljöarbetet bedrivs i praktiken i förhållande till gällande riktlinjer vilket vi anser bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Vilka problemområden kopplat till medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö har identifierats samt vilka eventuella åtgärder har vidtagits utifrån detta?

lakttagelser

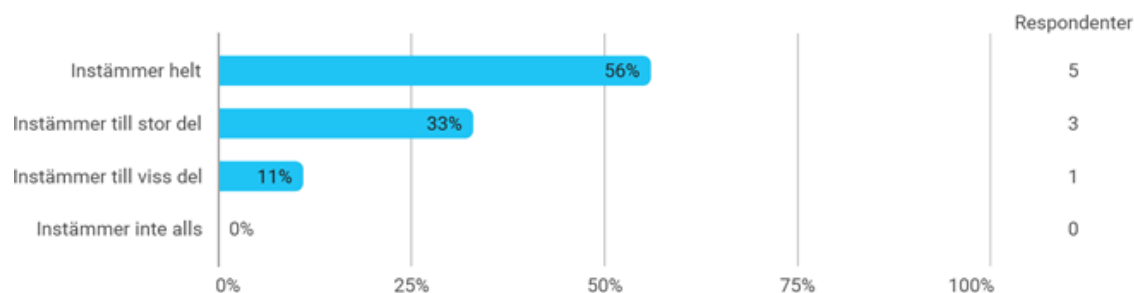
Mellan år 2018 och 2020 har Räddningstjänst Väst använt sig av Kraftkartan som är ett verktyg som syftar till att förbättra och följa upp arbetsmiljön. Arbetet med Kraftkartan har enligt uppgift bidragit till att verksamheten kunnat uppmärksamma flera behov av arbetsmiljöåtgärder i verksamheten. Medarbetarna har fått möjlighet att genomföra olika aktivitetsplaner innehållande åtgärder som berör deras verksamhet.

I årsredovisning 2020 finns ett utvecklingsmål som berör granskningsområdet "En räddningstjänst för alla- mångfald- och jämställdhetsarbete". En åtgärd avsåg att genomföra kunskapshöjande åtgärder för medarbetarna, bland annat på medarbetardagen och att satsa på att integrera jämställdhetsfrågor inom enheterna och det dagliga arbetet. Åtgärden bedömdes som klart i och med att man på medarbetardagen och enhetsmöterna arbetat med kunskapshöjning inom inkludering, värdegrund etc. Ytterligare en åtgärd som genomförts och som bedöms som klar är att ergonomin har följts upp under skyddsronder och att åtgärder följts upp vid behov. Ergonomi är en stående punkt under skyddsronder.

En frågeställning som kommit upp i samband med genomförande av kraftkartan gäller ledarskapet och chefernas förutsättningar för sitt uppdrag. I intervju med ordförande för direktionen framgår att medarbetarna upplever att de står långt ifrån sina chefer och att medarbetarna önskar få ytterligare information om vad som händer i verksamheten.

Ett annat problemområde som de fackliga företrädarna tar upp gäller den sammanslagning av verksamheterna som skedde år 2013 mellan Varberg och Falkenberg. De intervjuade beskriver att det är ett utvecklingsarbete att föra samman två förvaltningskulturer till en gemensam enhetlig kultur och att det återstår mer arbete i denna fråga. I enkäten ställdes en fråga till cheferna om de anser att det finns goda förutsättningar för att upptäcka, hantera och åtgärda risker inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. I diagram 4 nedan redovisas hur cheferna svarade:

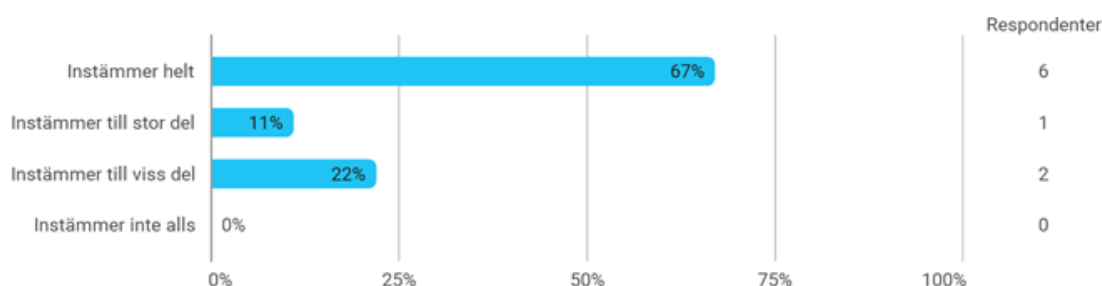
Diagram 4- Enkät svar "Jag anser att det finns goda förutsättningar för att upptäcka, hantera och åtgärda risker inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet?"

I enkätsvaren framgår att 89 procent av respondenterna instämmer helt eller till stor del i att det finns goda förutsättningar för att upptäcka, hantera och åtgärda risker inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. I övrigt instämmer resterande respondenter till viss del i påståendet. Företrädare från Räddningstjänst Väst framhåller att cheferna har möjlighet att delta i chefsprogram som anordnas av Varbergs kommun.

I enkäten ställdes en fråga till cheferna om de anser att arbetsmiljöarbetet är ett prioriterat område i mitt uppdrag som chef. I diagram 5 nedan redovisas enkätsvaren:

Diagram 5- Enkät svar "Jag anser att arbetsmiljöarbetet är ett prioriterat område i mitt uppdrag som chef"

Enkätsvaren visar att 67 procent av respondenterna instämmer helt i påståendet och 11 procent av respondenterna instämmer till stor del. Medan 22 procent instämmer till viss del i att de anser att arbetsmiljöarbetet är ett prioriterat område i uppdraget som chef.

I fritextsvaren beskrivs att vid konkreta händelser/ärenden är alltid arbetsmiljöarbetet ett prioriterat område i uppdraget som chef men att det dagliga arbetet med arbetsmiljö ofta blir åsidosatt. Från de fackliga företrädarna framförs liknande åsikter.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms som *delvis* uppfylld.

Utifrån våra iakttagelser kan vi konstatera det finns förutsättningar för chefer att upptäcka, hantera och åtgärda risker inom ramen för arbetsmiljöområdet. Vidare visar vår granskning att arbetsmiljöarbetet anses vara ett prioriterat område av cheferna.

Vi kan dock konstatera att arbetsmiljöfrågorna får stå tillbaka i det dagliga arbetet på grund av andra, mer trängande arbetsuppgifter. Mot den bakgrunden anser vi att åtgärder behöver vidtas för att kunna prioritera arbetsmiljöarbetet i större utsträckning.

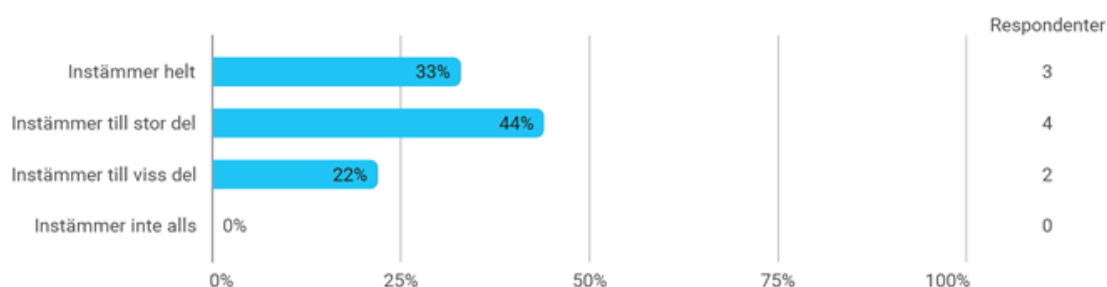
Erhåller cheferna ett adekvat stöd för att hantera sitt arbetsmiljöansvar?

Iakttagelser

I intervju med företrädare från Räddningstjänst Väst beskrivs att ett nytt tydligare förslag på uppdragsbeskrivning ska ta fram.

I enkäten ställdes en fråga till cheferna om de anser att de har tillgång till det stöd som motsvarar mitt behov när det gäller arbetsmiljöarbetet inom mitt ansvarsområde. I diagram 6 nedan redovisas hur svaren fördelade sig för de olika alternativen:

Diagram 6- Enkät svar "Jag anser att jag har tillgång till ett stöd som motsvarar mitt behov när det gäller arbetsmiljöarbetet inom mitt ansvarsområde?"

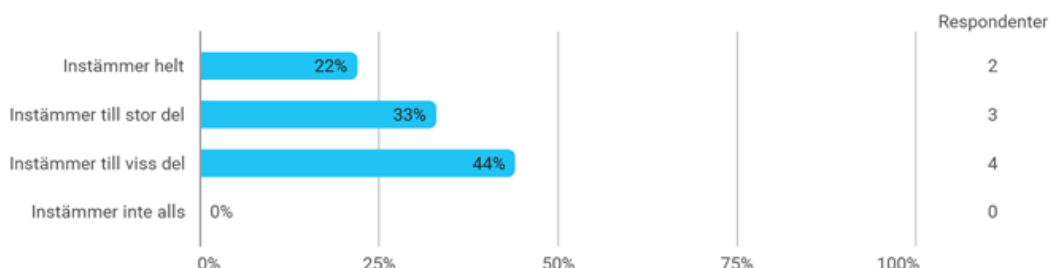

I enkätsvaren går att utläsa att 22 procent av respondenterna instämmer till viss del i påståendet. Medan 44 procent av svarande instämmer till stor del i påståendet. I övrigt instämmer 33 procent av respondenterna till stor del i att man har tillgång till ett stöd som motsvarar behovet.

Utifrån intervjun med fackliga företrädare framgår det att enhetscheferna inte har tillgång till ekonomiska medel avseende arbetsmiljöansvaret. Om det är något akut ärende kring arbetsmiljön har enhetscheferna tillgång till en mindre summa annars får man vända sig till ledningen om medel för arbetsmiljö.

I enkäten ställdes en fråga till cheferna om de ansåg att kommunhälsan är ett bra stöd i arbetsmiljöarbetet. I diagram 7 nedan redovisas svaren:

Diagram 7- Enkät svar "Jag anser att kommunhälsan "företagshälsovården" är ett bra stöd i arbetsmiljöarbete?"

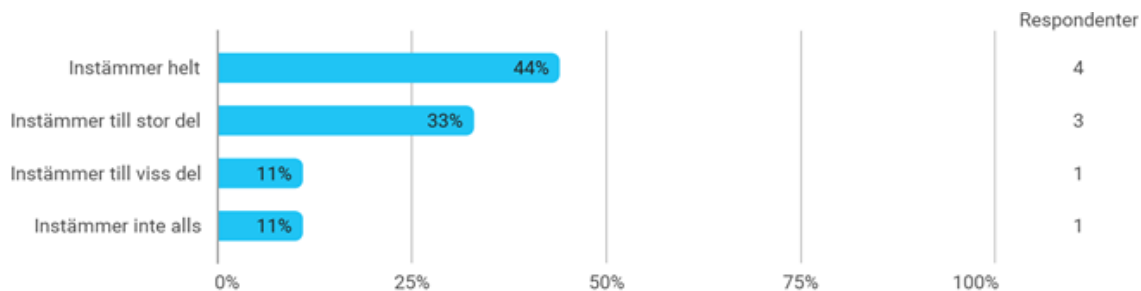

Från enkätresultatet går att utläsa att 44 procent av respondenterna instämmer till viss del i att kommunhälsan är ett bra stöd i arbetsmiljöarbete. Medan 33 procent av svarande instämmer till stor del i påståendet. I övrigt noteras att 22 procent instämmer helt. I fritextsvaren framgår att det finns stöd att tillgå från kommunhälsan men att det brister i vissa lägen. Nedan framgår ett citat som hämtats från fritextsvaren:

"Önskan finns att kommunhälsan har bättre dialog/avstämning med mig som chef inför ett ärenden för bättre genomförande av exempelvis ett trepartssamtal"

I enkäten ställdes en fråga till cheferna om de ansåg att de fått tillräcklig utbildning för att kunna hantera ansvaret för det systematiska arbetsmiljöarbetet. I diagram 8 nedan redovisas svaren:

Diagram 8- Enkät svar "Jag anser att jag har fått tillräcklig utbildning för att kunna hantera ansvaret för det systematiska arbetsmiljöarbetet?"

I enkätsvaren svarade 44 procent av respondenterna att de instämmer i påståendet, 33 procent av svarande instämde till stor del samt 22 procent av de svarande instämde till viss del eller inte alls i påstående.

Som nämns ovan i tidigare revisionsfråga framgår en önskan om mer utbildningsinsatser för cheferna för att kunna bedriva ansvaret för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms som *delvis* uppfylld.

Vår granskning visar att stödet till cheferna i arbetsmiljöarbetet behöver utvecklas och att det finns behov av kompletterande utbildning av chefer. Granskningen visar även att det finns brister i det stöd som erhålls från kommunhälsan/företagshälsovården.

Vilka åtgärder har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö och är dessa åtgärder tillräckliga?

Iakttagelser

I intervju med företrädare från Räddningstjänst Väst framgår att åtgärder har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö. Åtgärder som lyfts är att viss verksamhet har fått ställas om såsom utbildningar för medarbetare, allmänhet och företag som nu genomförs digitalt.

Inom myndighetsverksamheten har man prioriterat tillsyn inom de mest angelägna verksamheterna eftersom det inte anses lämpligt att genomföra tillsyn på sjukhusen under pandemin. Andra åtgärder som genomförts inom den interna organisationen är kring antal personer det får vara i det egna gymmet och lokalerna.

Utifrån intervjun med fackliga företrädare framgår att det i början var pandemin var svårare att arbeta hemma på grund av bristande acceptans för detta men att det har blivit bättre nu då fler har fått möjlighet att arbeta hemifrån. En verksamhet som har varit mest påverkad av pandemin är omsorgsverksamheten där det har varit ansträngt med bemanningen.

Ordförande i direktionen beskriver att vid varje sammanträde har förbundsdirektören en informationspunkt avseende personalfrågor där bland annat pandemiläget avhandlas. Ett inledande problem i pandemin var tillgången till skyddsutrustning men denna fråga löstes snabbt.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms som uppfylld.

Vi bedömer att de åtgärder som har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö varit tillräckliga. Vi har i granskningen tagit del av olika åtgärder i verksamheten som exempelvis anpassning av tillsynsverksamheten och utbildningar. Vi noterar att direktionen erhållit löpande information om hur pandemin påverkat verksamheten.

Hur följs medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö upp och vilka eventuella beslut om åtgärder har direktionen fattat?

Iakttagelser

Av intervjuer framgår att den huvudsakliga uppföljningen med bäring på arbetsmiljö sker i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbete. I arbetsmiljöhandboken

redovisas årlig planering och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den årliga uppföljningen ska säkerställa att följande delar i det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs:

- Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare
- Arbetsmiljöpolicy för arbetsmiljöarbetet
- Rutiner för arbetsmiljöarbetet
- Fördelning av arbetsmiljöuppgifter
- Undersökning av arbetsförhållande
- Riskbedömning med handlingsplaner
- Rapportering och utredning av tillbud och olyckor
- Tar in extern sakkunskap inom arbetsmiljöområdet om och när det behövs
- Säkerställer att genomförda åtgärder får effekt
- Säkerställer att all dokumentation är känd och aktuell.

Arbetsmiljögruppen genomför den årliga uppföljningen och resultatet redovisas på skyddskommittén.

Som tidigare i nämnts i denna granskning genomförs medarbetarenkäten Kraftkartan. I bifogad bild nedan redovisas årscykeln för hur processen ser ut:

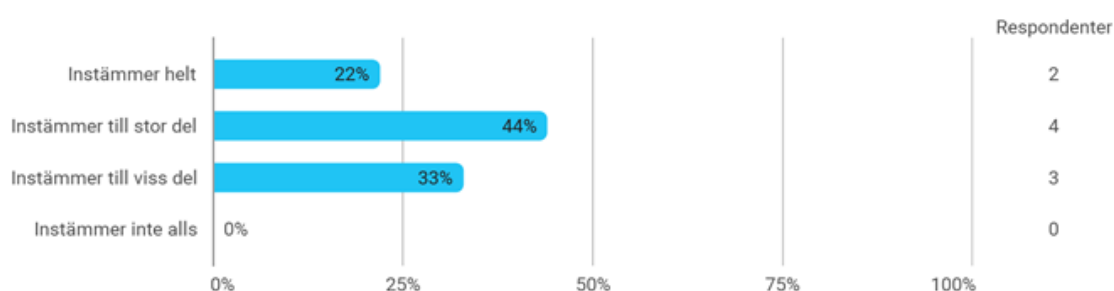
Processen börjar med en webbenkät med frågeställningar och frågor som är relevanta för gruppens koppling till verksamheten. Detta ger sedan underlag till en rapport som används i en workshop. I utvärderingen framgår att uppstarten under år 2018 inte blev som förväntat men att arbetet med Kraftkartan fungerat bättre under år 2019 och 2020. Det konstateras dock att de flesta enheter inte har följt årscykeln fullt ut. För att kraftkartan ska nå sin fulla potential behöver samtliga moment genomföras.

Av utvärderingen av Kraftkartan framgår att det skett en positiv förändring av personalens upplevelse av arbetsplatsen mellan år 2018 och år 2020. Vidare konstateras att det är svårt att göra en exakt analys av utveckling för Räddningstjänst Väst eftersom antalet svarande på enkäten skiljer sig mycket mellan år 2018 och resten.

I intervjun med fackliga företrädare framgår att kraftkartan inte längre kommer att användas. I både fritextsvaren från enkäten och i intervjuer med fackliga företrädare lyfts vikten av att hitta en ny modell för att systematiskt följa upp arbetsmiljöarbetet.

I enkäten ställdes en fråga till cheferna om det finns en tydlig struktur för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp. I diagram 9 nedan redovisas svaren:

Diagram 9- Enkät svar "Jag anser att det finns en tydlig struktur för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp?"

Utifrån diagrammet framgår att 33 procent av respondenterna instämmer till viss del i att det finns tydlig struktur för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp. 44 procent av svarande instämmer till stor del i påståendet. I övrigt instämmer 22 procent helt i att det finns en tydlig struktur för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp.

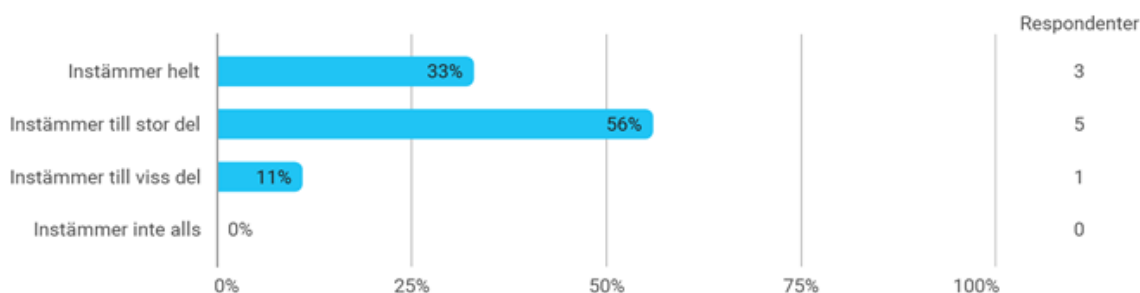
I intervju med företrädare för verksamheten framhålls att det är viktigt att även direktionen får insikt och kunskap gällande det systematiska arbetsmiljöarbetet på löpande basis. Detta mot bakgrund av att direktionen ytterst är ansvariga för att säkerställa en god arbetsmiljö. Samtidigt menar man att direktionen ofta ställer frågor kring arbetsmiljön under sammanträden. Direktionen får, som tidigare nämnts, information vid varje sammanträde av förbundsdirektören avseende personalfrågor. I intervju med ordförande för direktionen framkommer att det inte görs några särskilda noteringar i direktionens protokoll gällande arbetsmiljöfrågor. Det framgår inte heller av protokollen i vilken utsträckning som direktionen tagit del av uppföljningen av kraftkartan.

Avseende Arbetsmiljöverkets tillsyn skedde ett uppföljande besök 2020-06-25 då Arbetsmiljöverket vid detta tillfälle begärde att få ta del av kompletteringar inom tre områden. Vid direktionens sammanträde 2020-12-07 §56 informerades att Arbetsmiljöinspektionen beslutat att Räddningstjänst Väst uppfyller de ställda kraven och att tillsynsärendet därmed var avslutat.

Vad gäller direktionens uppföljning i övrigt kan noteras att personalstatistik följs upp i samband med tertialrapport och årsredovisningen.

I enkäten ställdes en fråga till cheferna om de anser sammantaget att det finns en god arbetsmiljö inom deras ansvarsområde. I diagram 10 nedan framgår hur cheferna besvarade frågan:

Diagram 10- Enkät svar "Jag anser sammantaget att vi har en god arbetsmiljö inom mitt ansvarsområde?"

Enkätsvaren visar att 89 procent av respondenterna instämmer helt eller till stor del i att det finns en god arbetsmiljö inom deras ansvarsområde. Medan 11 procent instämmer till viss del i påståendet.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms som *delvis* uppfylld.

Vi har i vår granskning tagit del av uppföljning av arbetsmiljöarbetet enligt vad som bla anges i arbetsmiljöhandboken. Enkätsvaren indikerar dock att det finns behov att förtydliga hur uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker. Granskningen visar även att det i nuläget inte finns något system på plats för uppföljning av arbetsmiljöarbetet motsvarande kraftkartan som användes tidigare.

Vi kan konstatera att direktionen löpande tar del av muntlig information kopplat till arbetsmiljöarbetet. Vi har dock inte tagit del av några beslut som fattats av direktionen som specifikt avsett arbetsmiljön.

Vi noterar att enkätsvaren visar att cheferna sammantaget uppfattar att arbetsmiljön till övervägande del är god.

Revisionell bedömning

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att direktionen för Räddningstjänsten Väst inte helt bedriver ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete.

Den samlade revisionella bedömningen baseras på iakttagelser och bedömningar för de för granskningen antagna revisionsfrågorna.

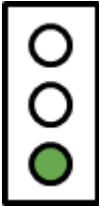
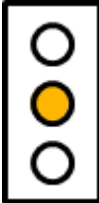
Rekommendationer

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar önskar vi lämna följande rekommendationer till direktionen för Räddningstjänsten Väst:

- att återkommande arbetsmiljöutbildningar arrangeras för chefer i syfte att hålla arbetsmiljöfrågan levande och aktuell.
- att en ny modell för uppföljning av arbetsmiljöarbetet tas fram.
- att chefernas förutsättningar ses över för att skapa tid och utrymme för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- att en samlad uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker till direktionen avseende arbetsmiljöarbetet samt att direktionen vid behov fattar beslut om åtgärder.
- att direktionen beaktar arbetsmiljöfrågorna i arbetet med den interna kontrollen.
- att i övrigt beakta de synpunkter som framkommit i denna granskning.

Bedömningar utifrån revisionsfråga

Bedömningar mot revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar	
Finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar för arbetsmiljöarbetet samt efterlevs dessa?	Uppfyllt Det finns policys, riktlinjer och praktiska anvisningar framtagna för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Utifrån enkätsvaren kan vi konstatera att det finns en god kännedom om dokumenten vilket är en förutsättning för att de ska kunna efterlevas. Det har framkommit synpunkter på hur arbetsmiljöarbetet bedrivs i praktiken i förhållande till gällande riktlinjer vilket vi anser bör beaktas i det fortsatta arbetet.	
Vilka problemområden kopplat till medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö har identifierats samt vilka eventuella åtgärder har vidtagits utifrån detta?	Delvis uppfyllt Det finns förutsättningar för chefer att upptäcka, hantera och åtgärda risker inom ramen för arbetsmiljöområdet. Arbetsmiljöarbetet anses vara ett prioriterat område av cheferna. Vi kan dock konstatera att arbetsmiljöfrågorna får stå tillbaka i det dagliga arbetet på grund av andra, mer trängande arbetsuppgifter. Mot den bakgrunden anser vi att åtgärder behöver vidtas för att kunna prioritera arbetsmiljöarbetet i större utsträckning.	

Erhåller cheferna ett adekvat stöd för att hantera sitt arbetsmiljöansvar?

Delvis uppfyllt

Stödet till cheferna i arbetsmiljöarbetet behöver utvecklas och att det finns behov av kompletterande utbildning av chefer. Det finns brister i det stöd som erhålls från kommunhälsan/företagshälsovården.

Vilka åtgärder har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö och är dessa åtgärder tillräckliga?

Uppfyllt

De åtgärder som har vidtagits under pågående pandemi för att säkerställa en god arbetsmiljö varit tillräckliga. Direktionen har erhållit löpande information om hur pandemin påverkat verksamheten.

Hur följs medarbetarnas och chefernas arbetsmiljö upp och vilka eventuella beslut om åtgärder har direktionen fattat?

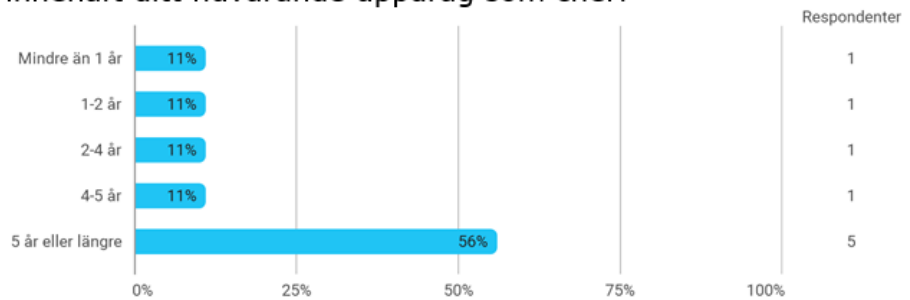
Delvis uppfyllt

Vi har i vår granskning tagit del av uppföljning av arbetsmiljöarbetet enligt vad som bla anges i arbetsmiljöhandboken. Enkätsvaren indikerar dock att det finns behov att förtydliga hur uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker. Granskningen visar även att det i nuläget inte finns något system på plats för uppföljning av arbetsmiljöarbetet motsvarande kraftkartan som användes tidigare. Direktionen har löpande tagit del av muntlig information kopplat till arbetsmiljöarbetet. Vi har dock inte tagit del av några beslut som fattats av direktionen som specifikt avsett arbetsmiljön. Enkätsvaren visar att cheferna sammantaget uppfattar att arbetsmiljön till övervägande del är god.

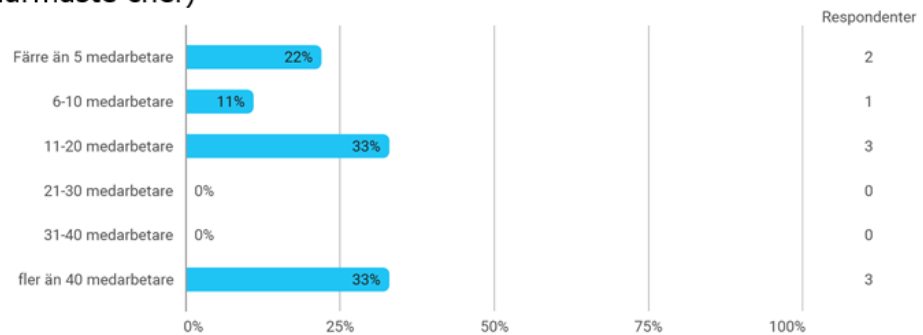

Bilagor

Hur länge har du innehaft ditt nuvarande uppdrag som chef?

Hur många medarbetare har du personalansvar för? (medarbetaren benämner dig som sin närmaste chef)

2021-06-07

Rebecca Lindström

Uppdragsledare

Carl-Gustaf Folkesson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Räddningstjänsten Väst enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-11-23. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.